

NHS (VALSTS VESELĪBAS APRŪPE)

Vēža skrīninga programmas

DZEMDES KAKLA SKRĪNINGŠ

Fakti

Latvian
[page 2/3]

Kas ir dzemdes kakla skrīnings?

- Dzemdes kakla skrīnings nav tests, lai diagnosticētu dzemdes kakla vēzi. Tas ir tests, lai noskaidrotu dzemdes kakla stāvokli, kas ir zemāka dzemdes daļa (bieži tā sauktais dzemdes kaklinš).
- Lielākajai daļai sieviešu testa rezultāti uzrāda, ka viss ir kartībā.
- Bet vienai no 20 sievietēm tests uzrāda, ka ir dažādu iemeslu izraisītas izmaiņas šūnās.
- Lielākā daļa no šīm izmaiņām nenoved līdz dzemdes kakla vēzim.

Kāpēc man ir nepieciešams dzemdes kakla skrīnings?

Lielākoties dzemdes kakla vēzis var tikt novērsts. Tā iespējamās attīstības pazīmes var tikt pamanītas agrīni, tādejādi tas tiek apturēts pirms ir sācies.

Anglijā ik gadu no dzemdes kakla vēža mirst aptuveni 900 sievietes. Tomēr, daudzām sievietēm, kurām tas ir attīstījies, netika veikts regulārs skrīnings. Viens no lielākajiem riska faktoriem dzemdes kakla vēža attīstībā ir dzemdes kakla skrīninga neveikšana.

Cancer Research UK zinātnieki vērtē, ka, veicot dzemdes kakla skrīningu, Anglijā ik gadu tiks glābtas līdz pat 4 500 dzīvības.

Vai visām sievietēm ir javeic tests?

Mēs piedāvājam veikt testu visām sievietēm vecumā no 25 līdz 64 gadiem. Dzemdes kakla vēzis ir biežāk sastopams, ja:

- Jūs smēķējat;
- ir agrīni uzsākta seksuālā dzīve;
- Jums ir bijuši vairāki seksuālie partneri vai Jūsu partnerim ir bijušas vairākas seksuālās partneres;
- Jūs lietojat imunosupresantus (piemēram, pēc orgānu transplantācijas).

Ja Jūs esat sasniegusi menopauzi, Jums joprojām ir javeic tests, lai parbaudītu dzemdes kakla stāvokli. Jautājiet savam ārstam (ārsta) pēc padoma, ja:

- Jums ir veikta histerektomija;
- esat vecāka par 65 gadiem;
- Jums nekad nav bijis sekss ar vīrieti vai sievieti; vai
- Jūs neesat pārlicināta, vai Jums vēl ir jāveic pārbaude.

Latvian

[page 4/5]

Kas ir valsts veselības aprūpes dzemdes kakla skrīninga programma?

Programma paredz automātisku uzaicinājumu, ja esat vecumā no 25 līdz 64 gadiem. Mēs iegūsim Jūsu vārdu no Jūsu ārsta saraksta. Līdz ar to ir svarīgi, lai Jūsu ārstam būtu pareizi pierakstīti Jūsu vārds un adrese.

Pēc Jūsu pirmā dzemdes kakla skrīninga, Jūs saņemsiet uzaicinājumus ik pēc 3 gadiem vecumā no 25 līdz 49 gadiem. Vecumā no 50 līdz 64 gadiem Jūs tiksiet uzaicināta ik pēc pieciem gadiem.

Kas man veiks testu?

Testu Jums veiks ārsts vai māsiņa. Ja Jūs dodat priekšroku sievietei kārtas personālam vai vēlaties kādu Jums līdzīgu, lūdzu, jautājiet to norīkošanas laikā.

Vai man vajadzēs izgērbties?

Mēs Jums palūgsim izgērbties zem vidukļa, bet, ja Jūs valkājat platus svārkus, Jums nevajadzēs tos novilkt.

Kas notiek testa laikā?

Ārsts vai māsiņa palūgs Jūs nogulties uz kušetes. Tad viņi uzmanīgi ievietos Jūsu makstī mazu instrumentu, tā saukto spoguli, lai tas turētu maksti atvērtu.

Pēc tam viņi ar mazu lāpstiņu vai sukveidīgu ierīci pārvilks pāri dzemdes kakliņam, lai savāktu dažas šūnas.

Viņi pārliks šīs šūnas mazā ar šķidrumu pildītā konteinerī un aizsūtīs tās uz pārbaudi, kur šūnas tiks pārliktas uz priekšmetstikliņa un pārbaudītas zem mikroskopa.

Tests aizņem tikai dažas minūtes.

Vai testa laika sāpēs?

Jūs varat sajust nelielu diskomfortu vai sāpes – mēģiniet atslābināties elpojot lēni un dziļi, jo sāpēt var vairāk, ja esat sasprindzināta. Ja tas ir sāpīgi, pasakiet to ārstam vai māsiņai, jo, iespējams, viņi var mazināt Jūsu diskomfortu.

Vai man ir kaut kas jādara pirms testa?

Jums nevar veikt testu perioda laikā, tāpēc pārliedcinaties, ka norīkojums ir pirms vai pēc mēnešreizēm. Labākais laiks ir Jūsu cikla vidū.

Latvian
[page 6/7]

Vai es drīkstu nodarboties ar seksu pirms testa?

Ja Jūs lietojat spermicīdus, barjeras kontracepcijas metodes vai želejveida lubrikantus, Jums vajadzētu atturēties no to lietošanas 24 stundas pirms testa, jo tajos esošās ķīmiskās vielas var ietekmēt testu.

Kad es varu iegūt testa rezultātus?

Testa laikā ārsts vai māsiņa Jums pateiks, kā, kur un aptuveni kad Jūs dabūsi savus rezultātus. Pārliedcinaties, ka ieguvāt šo informāciju pirms atstājat ārsta kabinetu vai slimnīcu.

Cik ticams ir dzemdes kakla skrīnings?

Agrīna atklāšana un ārstēšana var novērst ap 75% no vēža attīstības gadījumiem, bet, kā arī citi skrīningi, tas nav pilnīgi drošs.

Tas ne vienmēr var atklāt agrīnas šūnu izmaiņas, kas var novest līdz vēzim. Jūsu priekšmetstikliņa anormāli izmainītās šūnas var tikt neatpazītas, jo:

- reizēm tās maz atšķiras no normālām šūnām;
- uz priekšmetstikliņa var būt ļoti maz anormāli izmainīto šūnu; vai
- persona, kas skatās Jūsu stikliņā, var palaist garām izmaiņas (tas notiek laiku pa laikam, neatkarīgi no lasītāja pieredzes).

Aptuveni viens no 20 testiem ir jāatkārto, jo:

- iespējams, Jums ir infekcija, kuru vispirms ir jāizārstē, lai iegūtu skaidru priekšmetstikliņu;
- dzemdes kakla šūnas Jūsu priekšmetstikliņā var būt apslēptas zem asinīm vai gļotām;
- nav pietiekams dzemdes kakla šūnu daudzums, lai sniegtu pareizu vērtējumu;
- Jūsu paraugs netika pareizi pagatavots;
- iespējams, priekšmetstikliņš bija bojāts.

Ja Jums ir neparasti simptomi,
kā asiņošana pēc seksa
vai starp periodiem,
Jums vajadzētu apmeklēt ārstu.

Latvian
[page 8/9]

Ko tas nozīmē, ja esmu uzaicināta vēlreiz?

Tikai ļoti reti tas nozīmē, ka Jums ir vēzis. Tas vienkārši var nozīmēt, ka Jūsu paraugs nebija skaidrs un vajadzēs paņemt vēl vienu paraugu. Tas tiek saukts par „neapmierinošu rezultātu”.

No otras puses, Jūsu rezultāts varētu noteikt dažas nelielas izmaiņas dzemdes kakla šūnās. Ja anormālas izmaiņas (zināmas, kā diskarioze) ir atklātas, Jums būs, tā sauktais, „anormāls rezultāts”. Tas nav vēzis. Tomēr, reizēm, veicot anormāla testa tālākus izmeklējumus, vēzis tiek atklāts.

Lai iegūtu vairāk informācijas par anormāla testa rezultātu, Jūs varat lasīt mūsu vēža skrīninga brošūru „Ko nozīmē anormālais rezultāts”.

Vai ir kas darāms pie anormālām izmaiņām?

Jā. Jūsu ārsts vai māsiņa paskaidros, kas ir darāms. Viņi var palūgt Jūs atgriezties un veikt papildus dzemdes kakla skrīninga testu, jo anormālās šūnas pašas par sevi var pārvērsties par normalām.

Taču viņi var palūgt Jūs doties uz slimnīcu, lai veiktu padziļinātus izmeklējumus, tādus kā „kolposkopiju”.

Lai iegūtu vairāk informācijas par kolposkopiju, Jūs varat lasīt mūsu vēža skrīninga brošūru „Kolposkopiskā izmeklēšana”.

Ārstēšana, ja tāda ir nepieciešama, parasti ir mazsvarīga procedūra un tiek veikta ambulatori. Tas nozīmē, ka Jums nevajadzēs palikt pa nakti.

Vai dzemdes kakla skrīnings var novērst vēzi?

Regulārs dzemdes kakla skrīnings ir labākais veids, kā atklāt agrīnas izmaiņas dzemdes kaklā. Agrīna atklāšana un ārstēšana var novērst vēža attīstību ap 75% gadījumos.

Kas notiek ar manu paraugu, pēc tā izskatīšanas?

Laboratorija, kas ir izmeklējusi Jūsu paraugu, paturēs to vēl vismaz 10 gadus. Tādejādi viņi var salīdzināt vēlākos paraugus ar jau esošajiem. Tas ir nepieciešams, lai pārliecinātos, ka Jūs saņemat nepieciešamo ārstēšanu. Viņi var pārskatīt visus skrīninga ierakstus, ieskaitot Jūsu paraugu, tā kā mūsu mērķis ir arī piedāvāt

Mēs ar Jums sazināsimies, kad ierakstā parādīsies, ka Jūs vajadzētu aprupēt citādāk. Mēs Jums piedāvasim informāciju no Jūsu lietas pārskata, ja Jūs vēlēšities to zināt.

Lai saņemtu sīkāku informāciju par ierakstiem, Jūs varat sazināties ar NHS Direct pa tālruni 0845 4647.

Kopsavilkums

Lai palīdzētu Jums izlemt, veikt dzemdes kakla skrīningu vai nē, tā galvenās priekšrocības un sarežģījumi ir paskaidroti zemāk.

- Dzemdes kakla skrīnings samazina dzemdes kakla vēža attīstības risku.
- Tagad, sakarā ar dzemdes kakla skrīningu, dzemdes kakla vēzis ir reta slimība šajā valstī.
- Kopš 1980. gadiem dzemdes kakla vēža līmenis ir samazinājies uz pusi, lielā mērā, pateicoties lielam skaitam sieviešu, kas regulāri veic dzemdes kakla skrīningu.
- Vienā no 20 testiem šūnas nav labi pārskatāmas zem mikroskopa un tests ir jāveic atkārtoti.
- Tests var uzrādīt nelielas izmaiņas dzemdes kakla šūnās, kas pazustu pašas par sevi, un sievietes nekad nezinātu par tām, ja tās netiktu atklātas skrīningā. Joprojām nav skaidrs, kuras nelielas izmaiņas pāraugs dzemdes kakla vēzī un kuras nē. Daudzas sievietes satraucas, kad tiek atrastas nelielas izmaiņas.
- Dzemdes kakla skrīnings neatklāj visas izmaiņas dzemdes kaklā.
- Regulārs dzemdes kakla skrīnings var novērst vēža attīstību ap 75% no vēža attīstības gadījumiem, bet tas nenovērš to katrā gadījumā.
- Dažām sievietēm testa veikšana sagādā nepatīkamas sajūtas.
- Petījums liecina, ka, pateicoties dzemdes kakla skrīningam, ik gadu Anglijā tiks glābtas līdz pat 4 500 dzīvības.

Latvian
[back page]

Vairāk informācijas un atbalsta

Ja Jums ir kādi jautājumi par pakalpojumiem:

- jautājiet savam ārstam;
- sazinieties ar vietējo ārstēšanas iestādi;
- apmeklējiet mūsu vēža skrīninga mājas lapu:
www.cancerscreening.nhs.uk vai
- apmeklējiet NHS Direct www.nhsdirect.nhs.uk.